INUIT ATAQATIGIIT
INATSISARTUNI

**22.10.26**
**EM2026/260 aamma 428**
**Nivi Heilmann Efraimsen, Inuit Ataqatigiit**

**Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en redegørelse om, hvordan ældres retssikkerhed, pleje og værdighed kan styrkes. I redegørelsen skal der indgå en vurdering af de økonomiske og administrative konsekvenser ved de konkrete forslag til forbedringer. Redegørelsen skal omdeles til Inatsisartut inden FM 2027.**

(Medlem af Inatsisartut Margrethe Thårup Andersen, Demokraatit)

**OG**

**Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges senest til FM 2028 at gennemføre en analyse af pensionsalderen i Grønland og på den baggrund fremlægge forslag til en grønlandsk model for fastsættelse og fremtidig regulering af pensionsalderen.**

(Medlem af Inatsisartut Isak Johannessen, Naleraq)

Vi skal leve vores liv med større respekt for og værdsættelse af vores ældre. I dag er en af de væsentlige udfordringer, vi står over for, at vores fællesskab og gensidige ansvar er blevet svækket som følge af den omfattende påvirkning udefra. Vi må rette blikket mod vores egen kultur og vores grundlæggende måde at leve på. Vi mener, at der er behov for, at vi både i dag og i fremtiden tager udgangspunkt i os selv, vores værdier og det, vi finder vigtigt – og ikke mindst sikrer, at vores ældre bliver inddraget med respekt.

Vores ældre har gennem mange år ydet et stort bidrag til samfundet. Og de har fortsat meget værdifuldt at bidrage med. Når de bliver ældre, skal de kende deres rettigheder, modtage omsorg, der svarer til deres behov, og behandles med værdighed og respekt. Dette skal have et klart lovgivningsmæssigt grundlag.

I Inuit Ataqatigiit mener vi, at et af de vigtigste mål for vurderingen af et samfund er, hvordan vi behandler vores ældre. Vi skal sikre, at de mennesker, som gennem mange år har engageret sig og ydet en indsats for samfundet, kan leve en tryg, værdig og økonomisk sikker tilværelse i deres alderdom.

I disse år oplever vi betydelige demografiske forandringer i vores samfund. Antallet af ældre er stigende, og det stiller større krav til den offentlige service. Derfor er det nødvendigt at planlægge langsigtet for at sikre gode levevilkår for pensionister både i dag og i fremtiden.

I forslagets punkt 260 foreslås det, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en redegørelse om, hvordan de ældres retlige beskyttelse, omsorg og værdighed kan styrkes. Naalakkersuisut har oplyst, at der arbejdes på en lov om ældre, som forventes fremlagt på forårssamlingen 2027.

Lovforslaget har til formål at tydeliggøre de ældres rettigheder, forbedre reglerne for pleje og omsorg samt styrke ældreområdet med henblik på fremtidens behov.

I forslagets punkt 428 foreslås det, at der gennemføres en grundig analyse af pensionsalderen, og at en model for pensionsalderen, som tager udgangspunkt i forholdene i Grønland, fremlægges for Inatsisartut. Naalakkersuisut foreslår i deres ændringsforslag, at analysen gennemføres som led i pensionsreformen, og at en strategi for pensionsalderen i Grønland fremlægges for Inatsisartut. Hvis der derudover viser sig behov for en særskilt analyse, vil Naalakkersuisut sikre, at denne gennemføres inden forårssamlingen 2028.

Det fremgår af pensionsspecialisternes præsentation fra august 2026, at pensionssystemet skal betragtes som en samlet helhed. Det handler ikke alene om alderspensionen, men også om obligatoriske pensionsopsparinger, arbejdsgiverbetalte pensioner, private opsparinger, skatter samt øvrige offentlige ydelser. Rapporten indeholder ikke endelige anbefalinger, men skaber et grundlag for en grundig undersøgelse af pensionsalderen, befolkningens sundhed, arbejdsforhold, økonomisk bæredygtighed og forskellene mellem de ældre.

For Inuit Ataqatigiit er det vigtigt, at udviklingen på ældreområdet sker med inddragelse af de ældre selv. Derfor skal organisationen Utoqqaat Nipaat og Ældretalsmanden inddrages i relevante processer, så beslutningerne kan træffes med udgangspunkt i de ældres behov og erfaringer.

Et samfund, der respekterer sine ældre, er et samfund, der respekterer sin egen historie. Det er vigtigt, at de generationer, som har været med til at opbygge det samfund, vi har i dag, sikres gode levevilkår i deres alderdom.

Inuit Ataqatigiit mener, at de ældres rettigheder, omsorg og værdighed skal styrkes, og at beslutninger om pensionsalderen skal bygge på et solidt vidensgrundlag med udgangspunkt i de faktiske forhold i Grønland.

Derfor støtter vi Naalakkersuisuts ændringsforslag og anbefaler, at begge forslag henvises til videre behandling i Familie- og Sundhedsudvalget.

Tak.